

2. Forfatningstraktatens baggrund og status

»Halvtreds år efter sin oprettelse befinder EU sig ved en korsvej, et afgørende tidspunkt i sin eksistens. Et samlet Europa vil snart være en realitet. EU vil snart åbne sig for mere end ti medlemsstater, navnlig i Central- og Østeuropa, og således endelig afslutte et af de mørkeste kapitler i Europas historie: Anden Verdenskrig og den efterfølgende kunstige opdeling af Europa. Endelig er Europa på vej til uden blodsudgydelser at blive én stor familie. Der er tale om en stor forandring, som naturligtvis kræver en anden strategi end for halvtreds år siden, hvor seks lande igangsatte processen.«

Uddrag af Laeken-erklæringen om Europas fremtid, december 2001

2.1 Europas udfordringer

Udvidelsen med 10 nye medlemslande den 1. maj 2004 vil længe stå som en milepæl i det europæiske samarbejde. Siden seks lande for snart 50 år siden gik sammen om at danne forløberen for EU – Det Europæiske Økonomiske Fællesskab – er meget sket. Fem gange er flere kommet til, men det er først med udvidelsen til 25 medlemslande i 2004, at EU kan siges at have samlet Europa. Og i de kommende år vil flere kandidatlande gradvist blive klar til optagelse.

EU's vej fra seks til 25

1958:	Belgien, Frankrig, Holland, Italien, Luxembourg, Tyskland
1973:	Danmark, Irland, Storbritannien
1981:	Grækenland
1986:	Spanien, Portugal
1995:	Finland, Sverige, Østrig
2004:	Cypern, Estland, Letland, Litauen, Malta, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet, Ungarn

Samtidig med at det europæiske samarbejde er udvidet til flere medlemmer, har en stadig mere globaliseret og gensidig afhængig verden ført til traktatændringer om udvidelse af samarbejdet til flere områder. Områder som f.eks. miljø, uddannelse, forbrugerbeskyttelse, socialpolitik, industri og udviklingsbistand er kommet til siden 1958.

EU's vej fra Rom til Rom

1957:	Rom-traktaten
1986:	Den europæiske fællesakt
1992:	Maastricht-traktaten

1997:	Amsterdam-traktaten
2001:	Nice-traktaten
2004:	Forfatningstraktaten undertegnes i Rom

Det første skridt til forfatningstraktaten blev taget allerede samtidig med underskrivelsen af EU's gældende traktat, Nice-traktaten, i februar 2001. I en erklæring til Nice-traktaten var man enig om, at der var behov for en bredere og mere dybdegående debat om EU's fremtidige udvikling. Debatten skulle inddrage alle involverede parter, og resultaterne skulle udmøntes i en regeringskonference med henblik på de fornødne traktatændringer.

Det var baggrunden for, at Det Europæiske Råd i Laeken i december 2001 fokuserede særligt på Europas fremtid. De centrale udfordringer for fremtidens EU blev fremhævet i Laeken-erklæringen om Europas fremtid.

Hovedbudskabet i erklæringen er, at EU står over for både ydre og indre udfordringer. Uden for EU's grænser er verden i hastig forandring. Udfordringerne er religiøs fanatisme, etnisk nationalisme, racisme og terrorisme næret af fortsatte regionale konflikter, fattigdom og underudvikling. Europa må tage sin del af ansvaret for at sætte rammer for globaliseringen og forankre den i solidaritet og bæredygtig udvikling. Internt i EU må effektive, gennemsigtige og demokratiske beslutningsprocesser sikres med henblik på at skabe reelle fremskridt for EU's borgere på alle EU's samarbejdsområder, samtidig med at nationale og regionale forskelle respekteres.

Det Europæiske Råd besluttede, at en traktatændring skulle sætte EU i stand til at møde disse udfordringer.

For at sikre en ordentlig debat besluttede stats- og regeringscheferne samtidig, at traktatændringen skulle forberedes på en ny måde. EU's frem-